

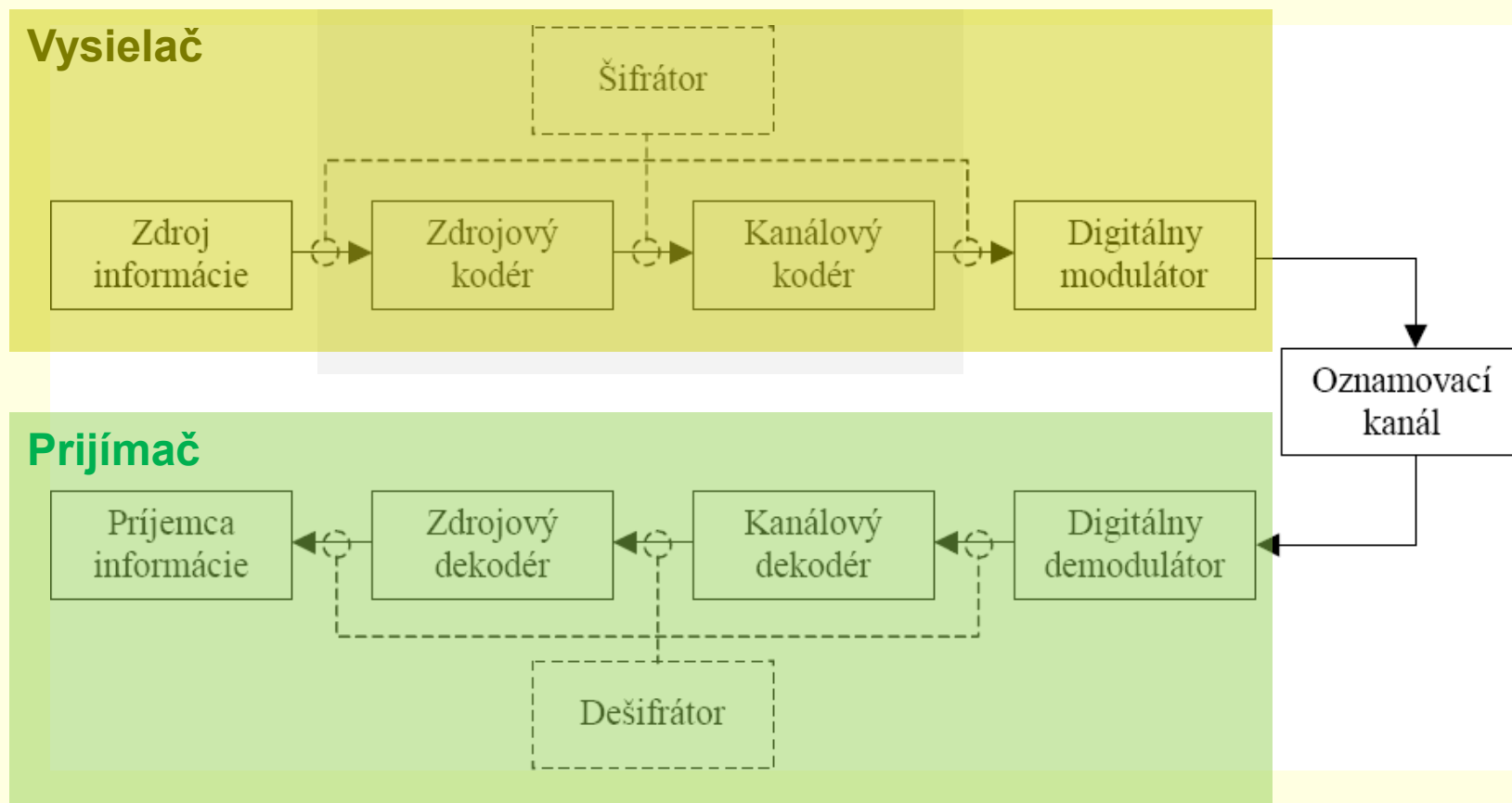
RÁDIOVÉ PRÍSTUPOVÉ SIETE

Prof. Ing. Vladimír Wieser, PhD.

Šírenie rádiových vln a antény

Digitálny komunikačný systém

Shannonova schéma všeobecného komunikačného systému (digitálneho)

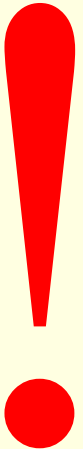
Prenosová kapacita kanála

Shannonov-Hartleyov vzťah:

- Udáva maximálnu rýchlosť bezchybného prenosu
- optimálne kódovanie + modulácia

Reálny systém : možnosť sa len priblížiť k maximálnej C_k

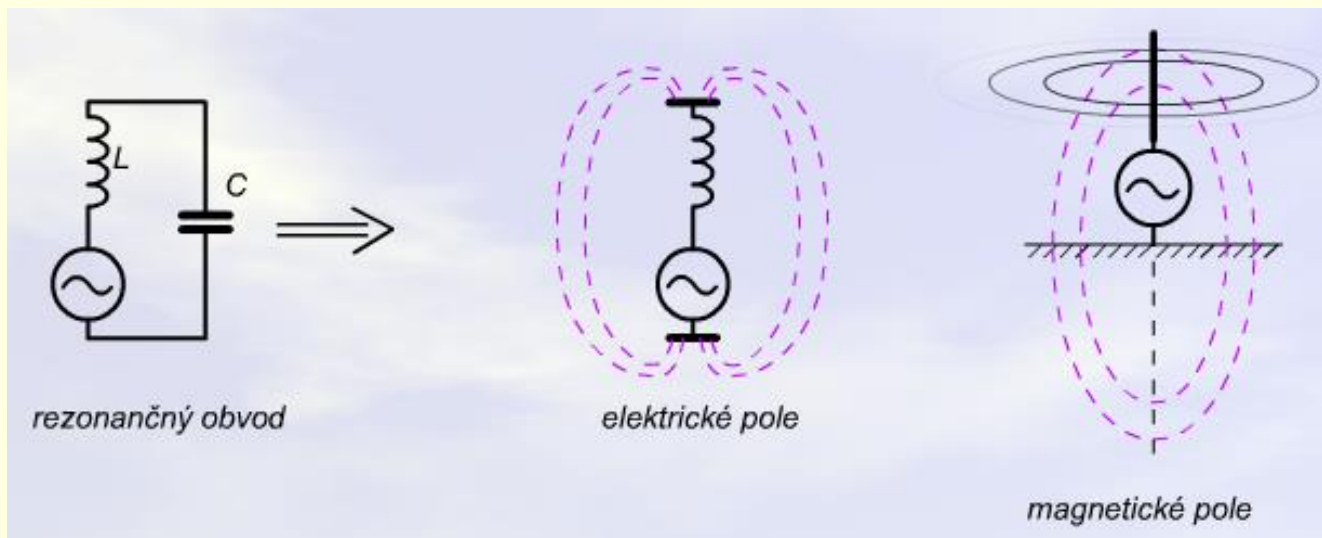

Antény

Úvod do antén

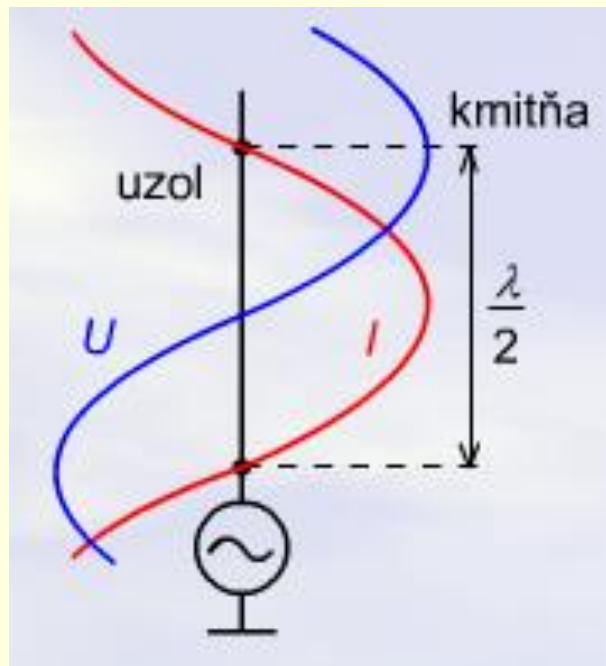
- *Anténa = zariadenie na sprostredkovanie vyžarovania/príjmu elektromagnetických vĺn do/z voľného priestoru*
- Anténa = vodič s premenlivým elektrickým prúdom
- Paralelný RO = indukčnosť vodiča + kapacita vodiča voči okoliu

- siločiar elektrického poľa – dosky kondenzátora a prostredie
- siločiar magnetického poľa – vodič a okolie

Úvod do antén

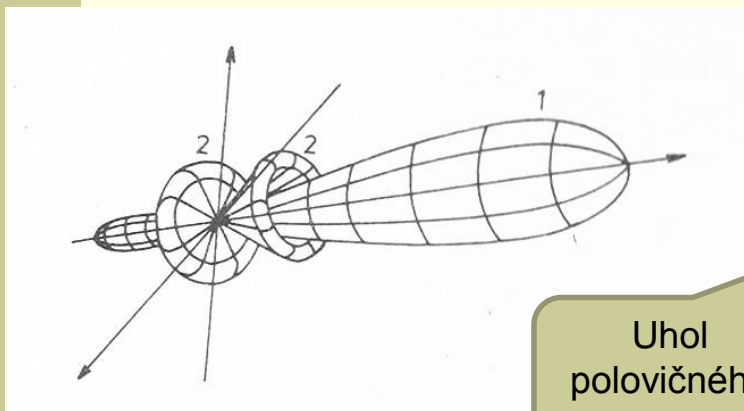
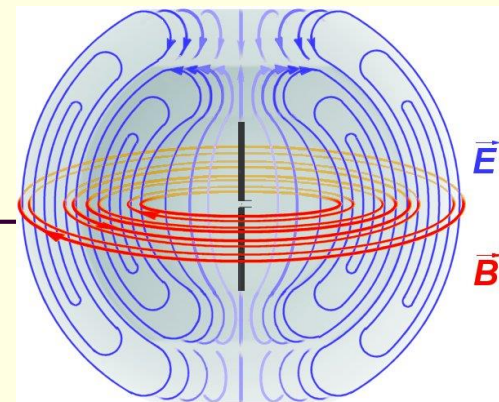
- Vodič je pripojený na zdroj striedavého prúdu
- prúd sa vo vodiči šíri konečnou rýchlosťou
- vodič naprázdno $\Rightarrow$ **stojaté vlnenie**

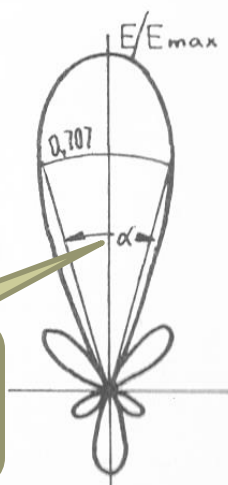
Smerová funkcia antény

Zobrazenie:

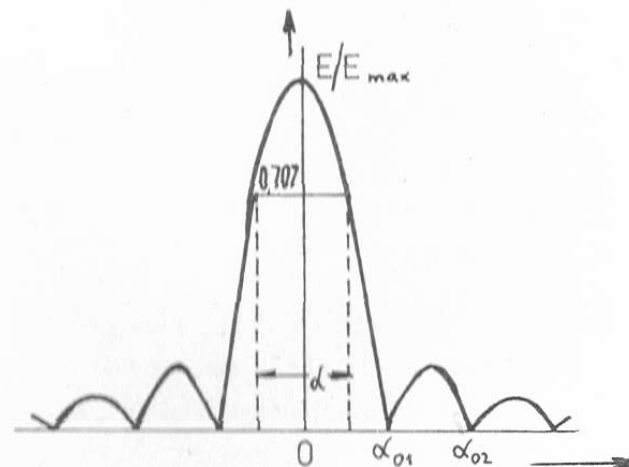
- Vertikálna smerová funkcia (rovina E)
- Horizontálna smerová funkcia (rovina H)

Uhol
polovičného
výkonu

Polárny diagram

Pravouhlý diagram

Smerová funkcia (Vyžarovací diagram antény):

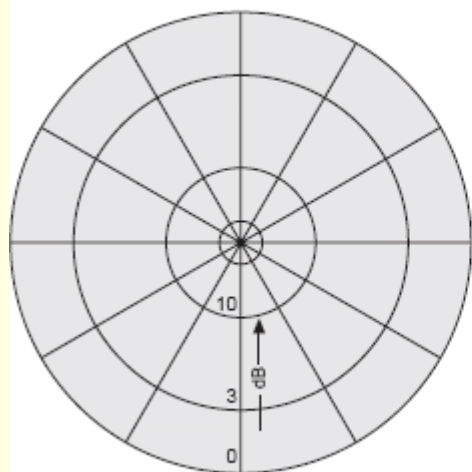
- koncentrovanie výkonu do požadovaného smeru
- oslabenie výkonu v nežiaducich smeroch
- Hlavný lalok (zväzok)
- Postranné laloky
- Zadný lalok

Smerová funkcia antény

Praktické príklady:

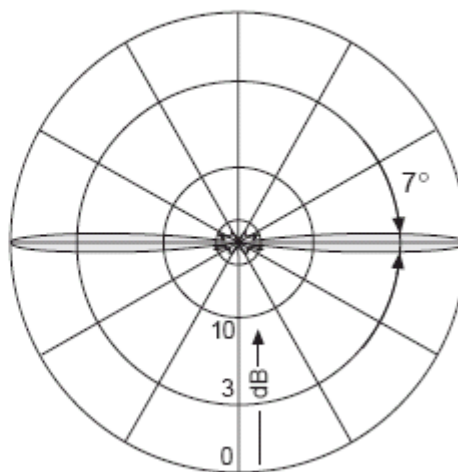
- Všesmerová anténa

Radiation diagrams with relative field strength

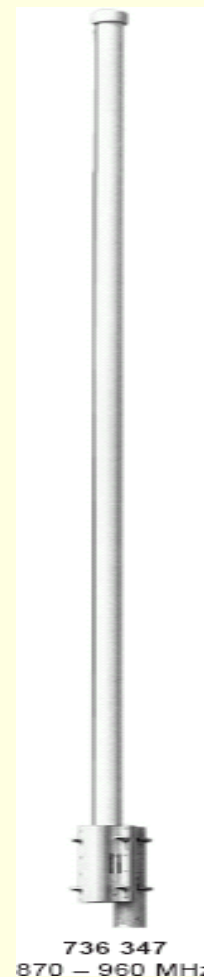
Horizontal

rovina H

Vertical

rovina E

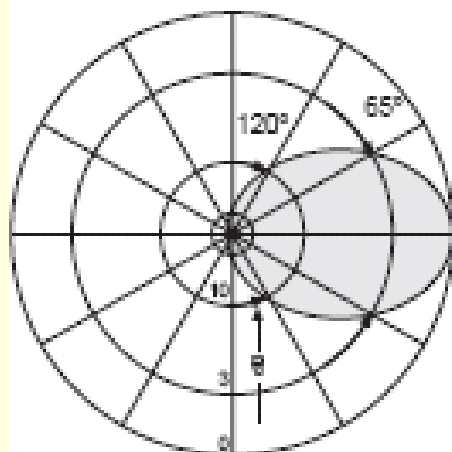

Smerová funkcia antény

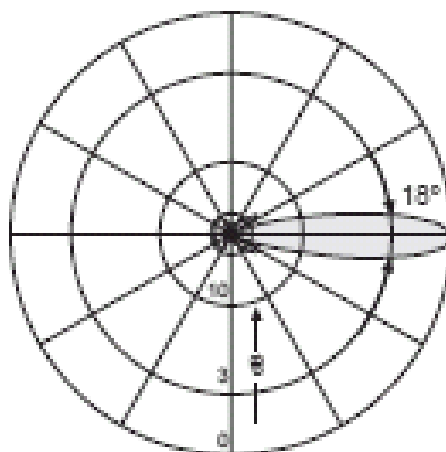
Praktické príklady:

- Panelová anténa (GSM)

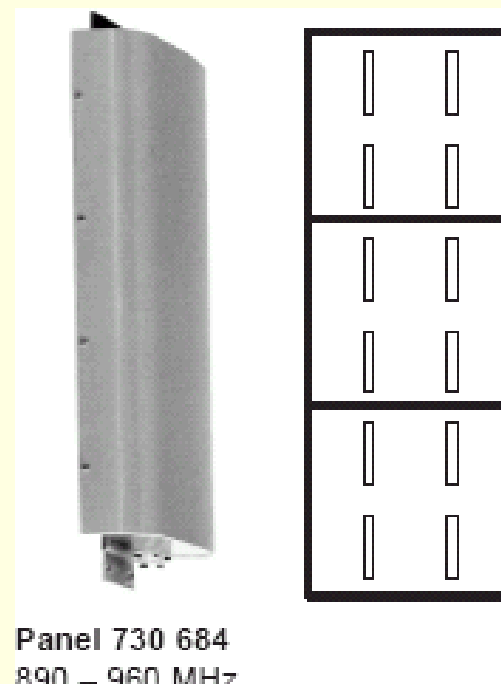
Radiation diagrams with relative field strength

Horizontal

Vertical

Panel 730 684
890 – 960 MHz

Smerová funkcia antény

Parametre:

- **Šírka hlavného laloka** = uhol polovičného výkonu:
  - uhol α_H v rovine H
  - uhol α_E v rovine E
  - Nulový uhol α_0

- **Koeficient spätného žiarenia** (predo-zadný pomer „Front-to-Back ratio“)

- **Koeficient bočného žiarenia** (predno-bočný pomer „Front-to-Side ratio“)

Účinnost' antény

---

vyžarovaný výkon $\neq$ vstupný výkon $\Rightarrow$ straty v anténe

DV	- dlhé vlny	-	10 až 40 %
SV	- stredné vlny	-	70 až 80 %
KV	- krátke vlny	-	90 až 95 %
VKV	- veľmi krátke vlny	-	$\approx$ 100 %

Smerovosť a zisk antény

Smerovosť antény (D)

Schopnosť antény sústrediť vyžarovanie do určitého smeru

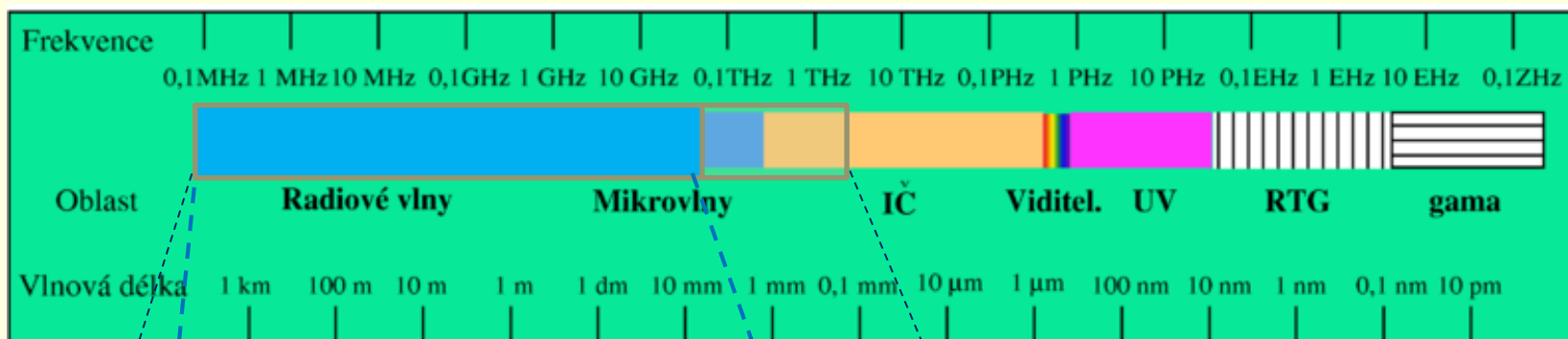
Zisk antény (G)

Prax: G [dBi] = zisk antény v porovnaní so všesmerovou (izotropickou) anténou, ktorá má $G = 1$ (resp. 0 dB)

Šírenie rádiových vln

Elektromagnetické spektrum (1)

- Rádiové frekvenčné spektrum:

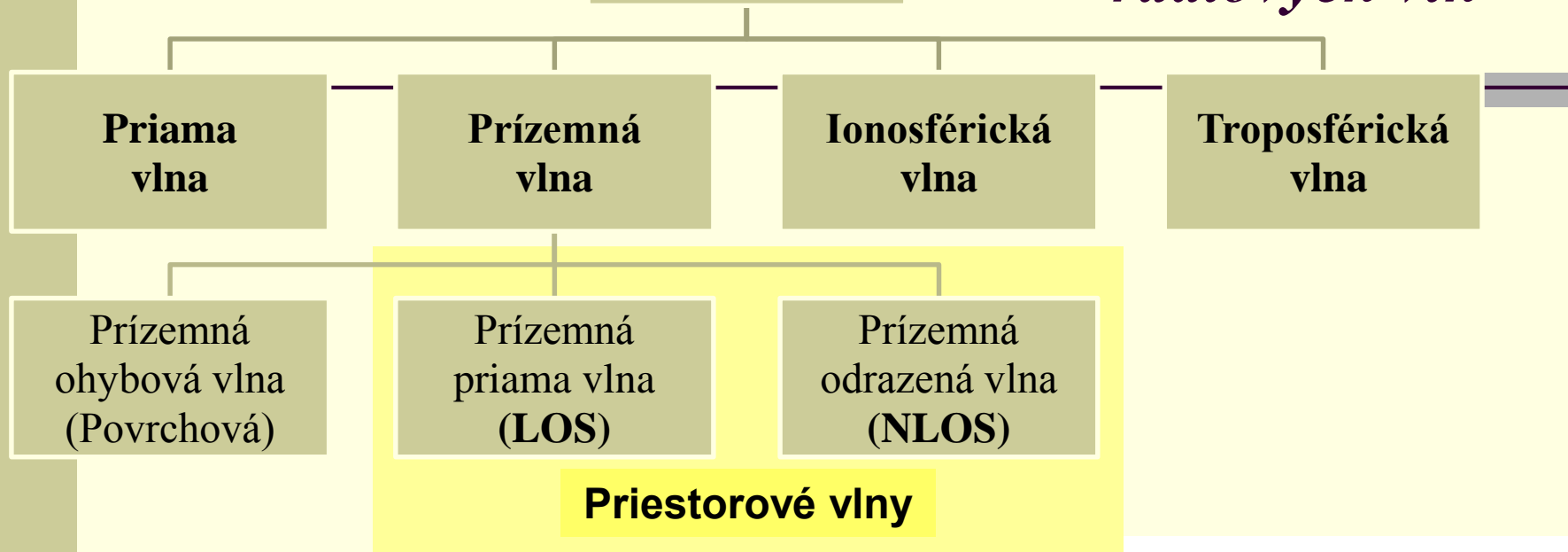

3 Hz - 3000 GHz

3 kHz – 60 GHz

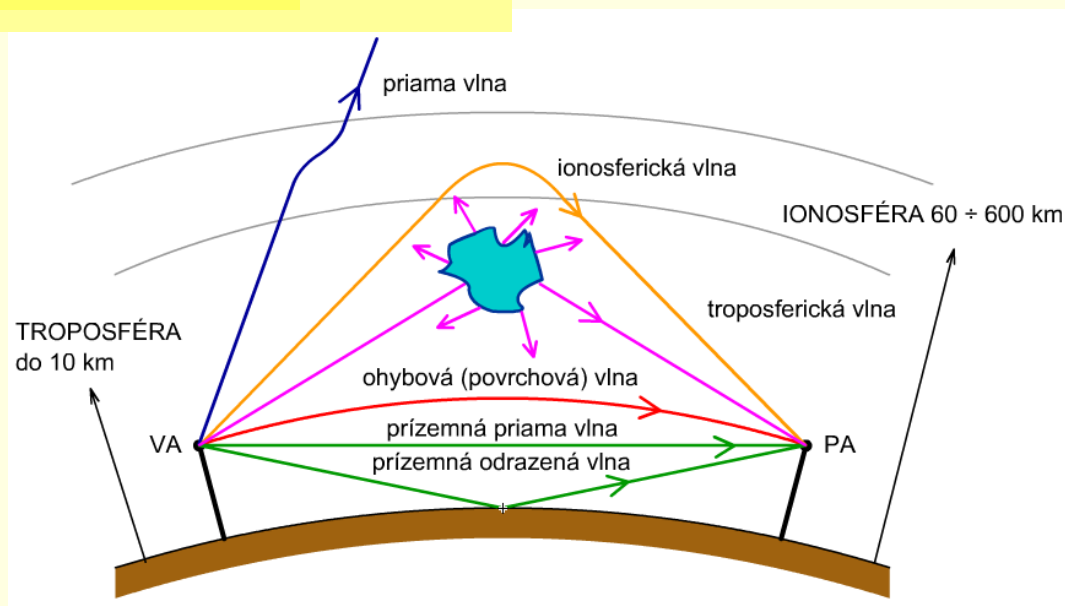
Rádiové vlny

Klasifikácia rádiových vln

Pásma:

1. VKV (30 až 300 MHz)
2. UKV (300 MHz až 3 GHz)
3. SKV (3 GHz až 30 GHz)
4. EKV (30 GHz až 300 GHz)

Pojmy šírenia rádiových vln

1. Ohyb (Difrakcia) – ohyb prekážkou

☐ Prekážka $\gg \lambda$

2. Lom (Refrakcia) – ohyb atmosférou

3. Rozptyl (Scattering)

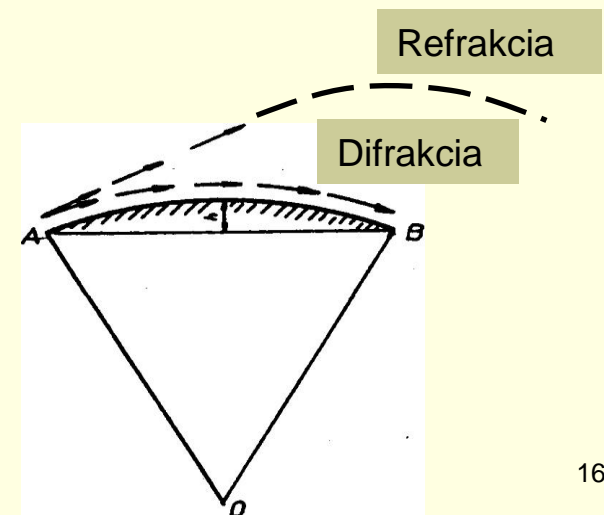
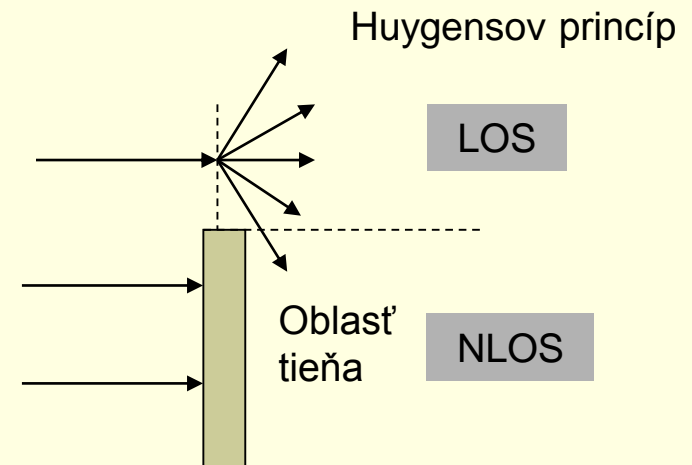
☐ Prekážka $\sim \lambda$

4. Odraz (Reflection)

☐ Prekážka $\gg \lambda$

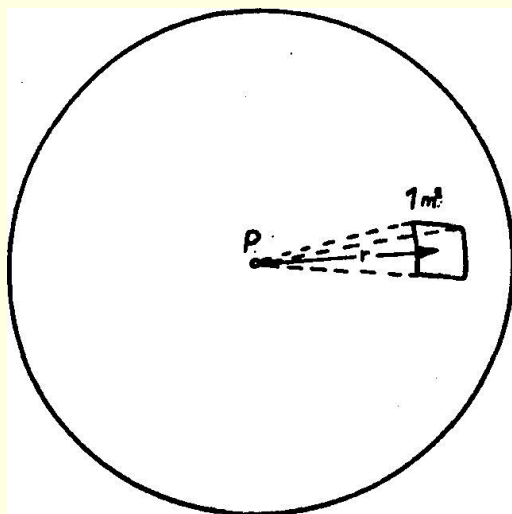
5. Prienik (Transmission)

☐ Transparentná prekážka

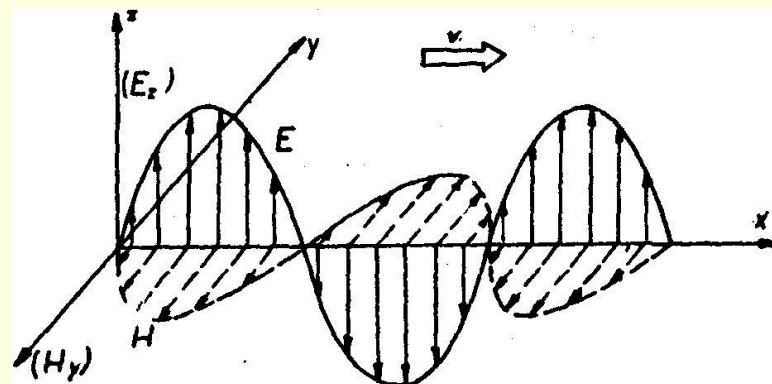
Šírenie vln vo voľnom priestore

Hustota výkonu S :

Rovnica rádiového prenosu

[V/m]

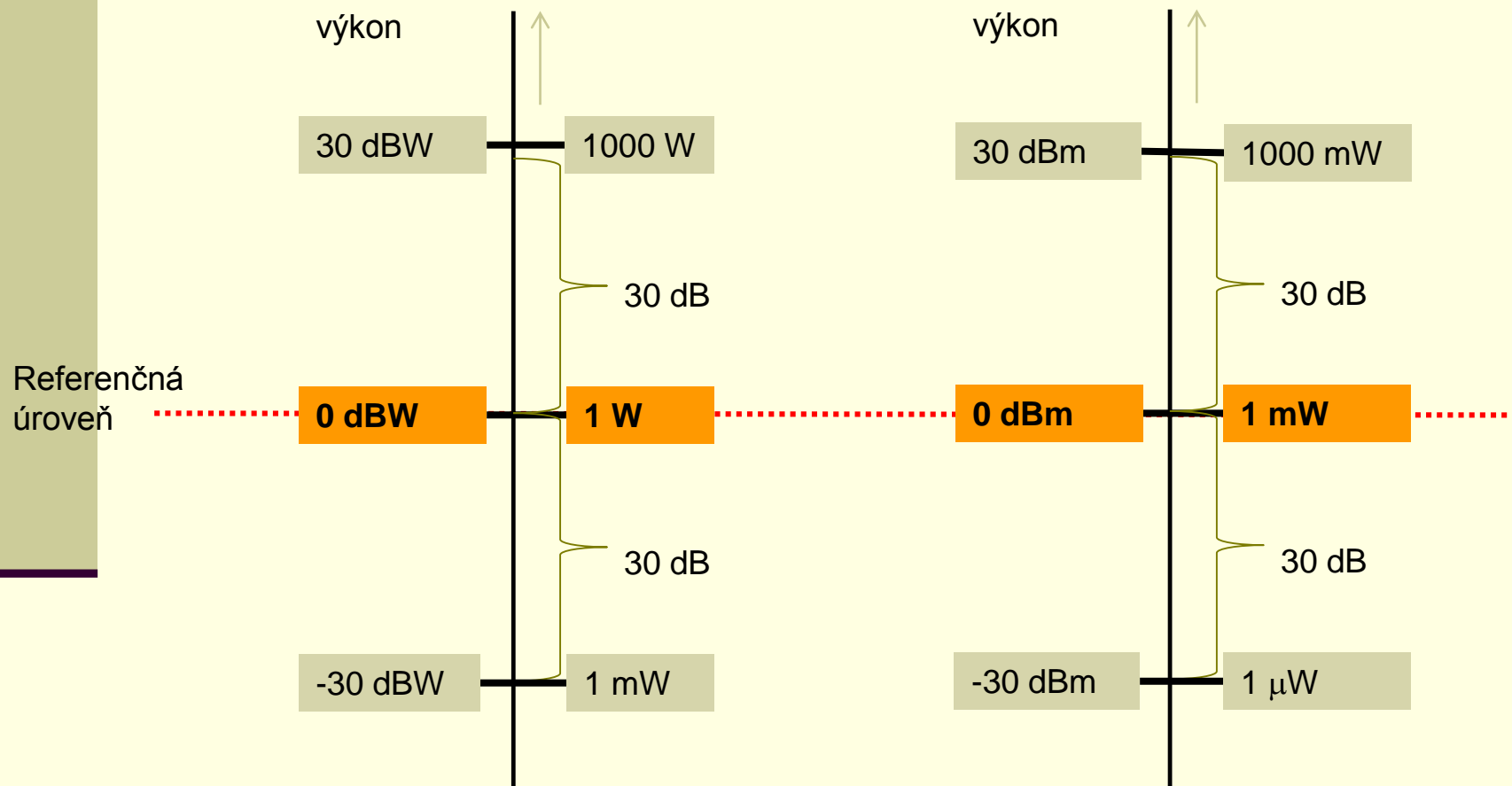
Šírenie vln vo voľnom priestore

Prepočet výkonu na dBm a dBW

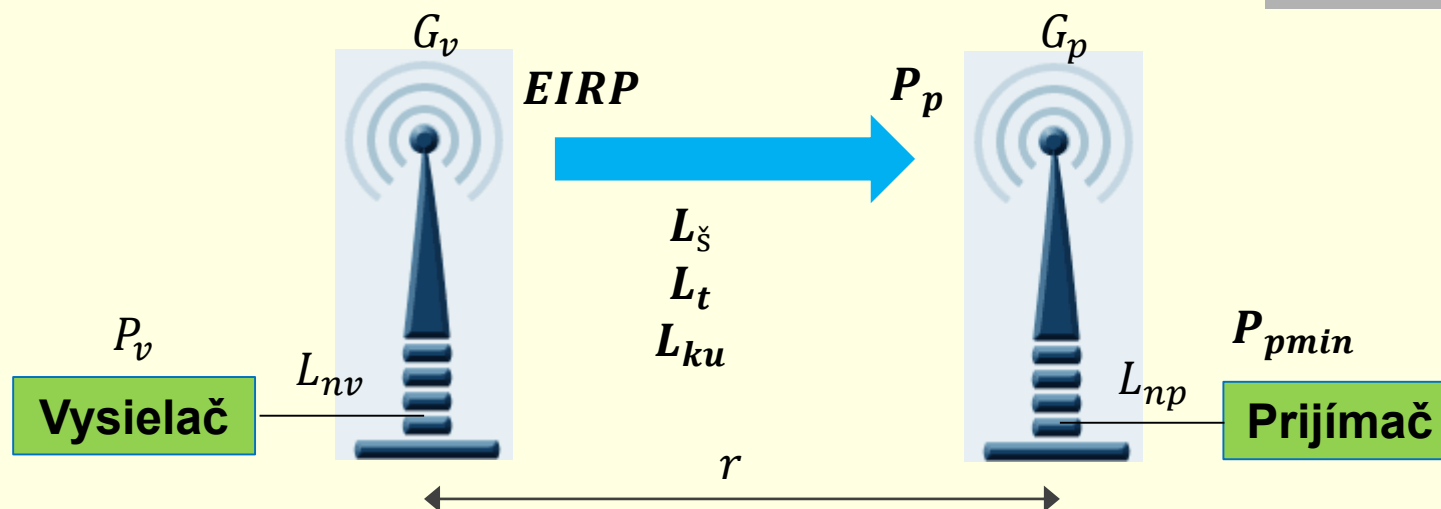
dBm = počet dB nad 1 mW

dBW = počet dB nad 1 W

Šírenie vln vo voľnom priestore

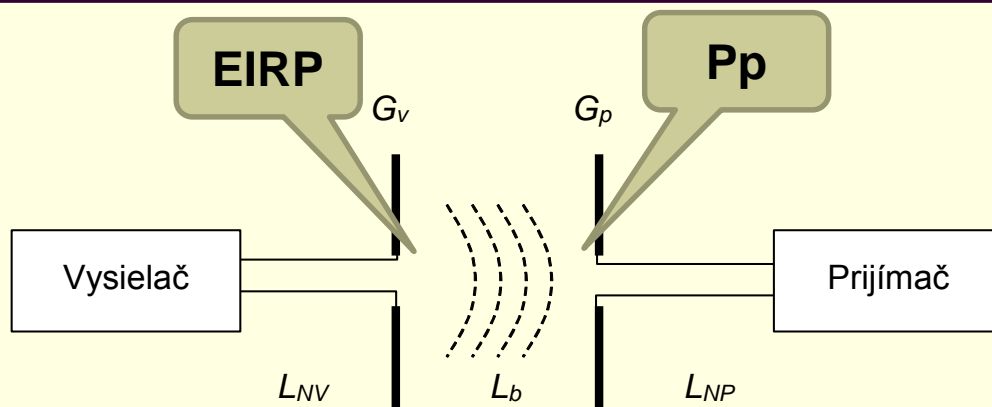
Šírenie vln vo voľnom priestore

Friisov vzťah:

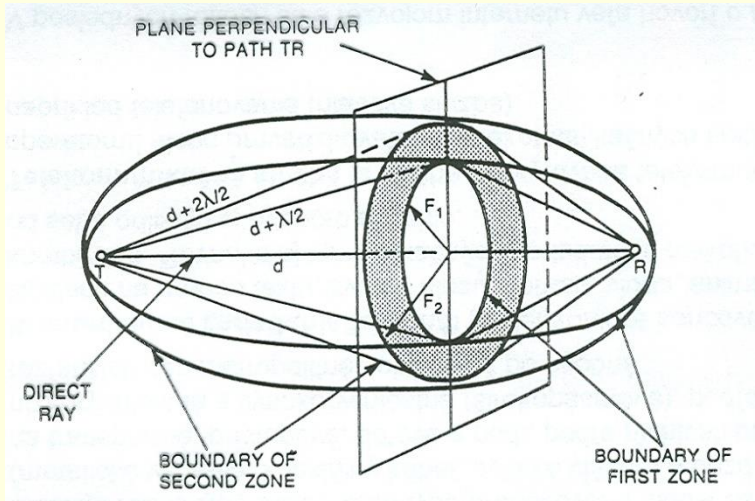
[W, W, m]

Tlmenie signálu

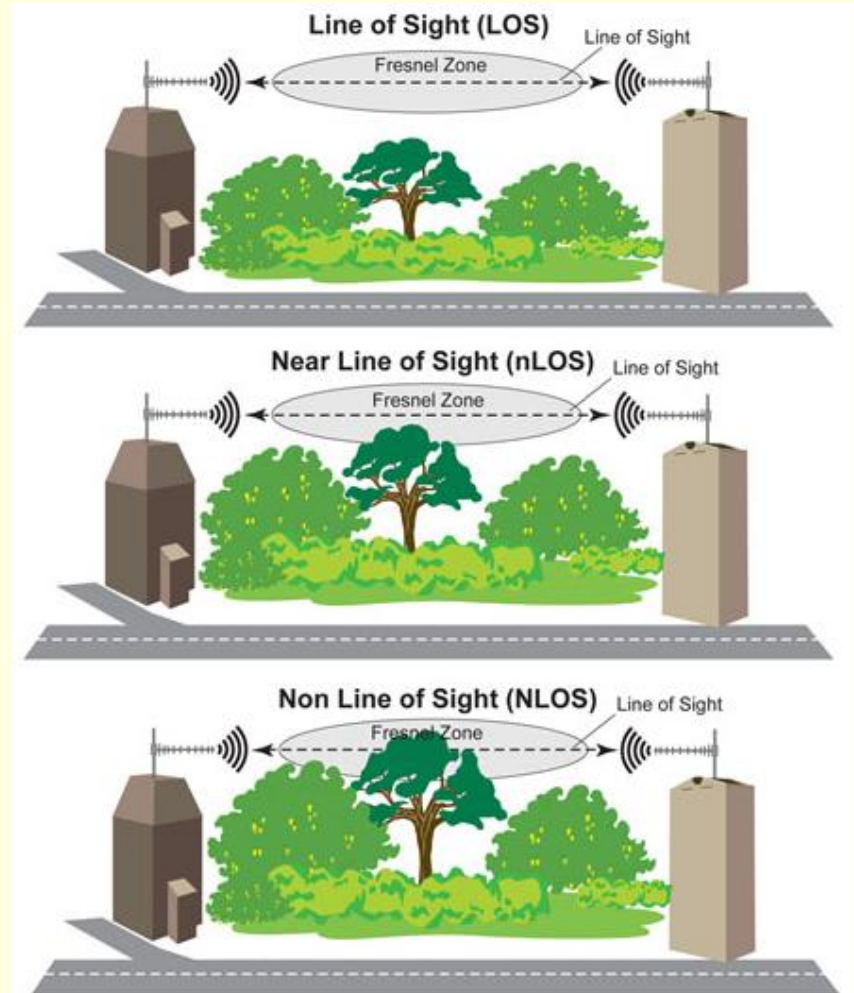

Tlmenie vo voľnom priestore L_b

Fresnelove zóny

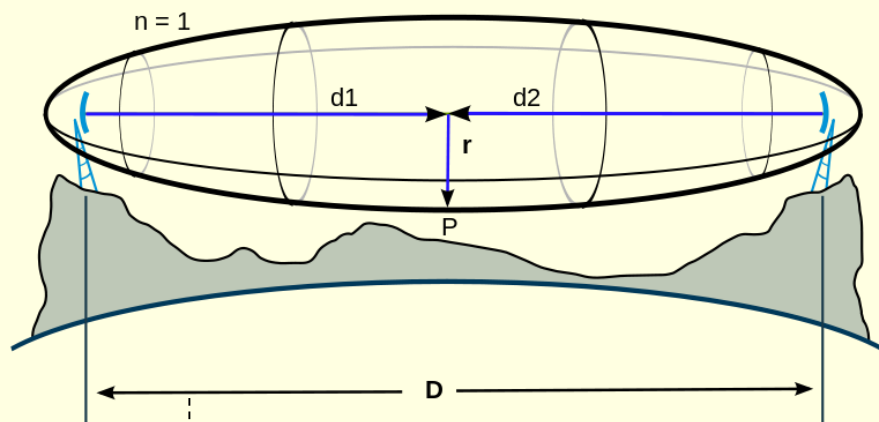
1. FZ prenáša asi 50% celkovej energie !

Fresnelove zóny

Určenie polomeru Fresnelovych zón

Pravidlo:
**Max. 40% priemeru 1.FZ
môže byť blokováných
prekážkou**

Príklad:

$D = 10\text{km}$ (stred)

$f(\text{GHz})$	0,003	0,03	0,3	3	30	300
$\lambda \text{ (m)}$	100	10	1	0,1	0,01	0,001
$r_1 \text{ (m)}$	500	160	50	16	5	1,6

Polomer n -tej FZ :

Polomer 1.FZ :